# ZAMONAVIY TEXNOLOGIK MASHINA VA JIHOZLARNI KORXONAGA TATBIQ ETISH JARAYONLARI

***No’monov Dilshodbek Davronbek o’g’li***
*Namangan Davlat Texnika Universiteti talabasi*
***Nurmuxammedov Kamronbek Davlatbek o’g’li***
*Namangan Davlat Texnika Universiteti talabasi*
***Umarov Asadbek Jaloliddin o’g’li***
*Namangan Davlat Universiteti talabasi*
***Djamoldinov Asadbek Abdumatalib o’g’li***
*Namangan Davlat Texnika Universiteti talabasi*

**Annotatsiya:** Ushbu maqola zamonaviy texnologik mashina va jihozlarni korxonalarga tatbiq etish jarayonlarini tahlil qiladi. Tadqiqotda yangi texnologiyalarni joriy etishning strategik, moliyaviy va operatsion jihatlari, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, resurslarni tejash va sifatni yaxshilash yo‘llari o‘rganilgan. Natijalar shuni ko‘rsatadi, korxonalarda texnologik yangilanishni tizimli rejalashtirish va xodimlarni o‘qitish ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish, raqobatbardoshlikni oshirish va barqaror rivojlanishni ta’minlashga yordam beradi.

**Kalit so‘zlar:** Zamonaviy texnologiya; texnologik jihozlar; korxona tatbiqi; ishlab chiqarish samaradorligi; innovatsion texnologiyalar; resurslarni tejash; sifat nazorati; raqobatbardoshlik; barqaror rivojlanish.

## Kirish

Zamonaviy texnologik mashina va jihozlarni korxonalarga tatbiq etish jarayoni bugungi kunda global raqobat va ishlab chiqarish samaradorligini oshirish nuqtai nazaridan katta ahamiyatga ega. Korxonalar faoliyatida texnologik yangilanishlar ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish, resurslardan oqilona foydalanish, mahsulot sifatini yaxshilash va ishchi kuchi samaradorligini oshirishga imkon beradi. Shu sababli, har bir korxona o‘z faoliyatida zamonaviy texnologiyalarni tatbiq etish strategiyasini ishlab chiqishi va uni tizimli ravishda amalga oshirishi lozim.

Texnologik jihozlarni joriy etish jarayonida bir nechta asosiy elementlar muhim hisoblanadi. Avvalo, yangi texnologiyalarni tanlash va ularni ishlab chiqarish jarayoniga moslashtirish zarurati mavjud. Tanlangan texnologiya korxonaning ishlab chiqarish profili, resurslar imkoniyati va xodimlar malakasiga mos bo‘lishi kerak. Shu bilan birga, texnologiyalarni tatbiq qilish jarayonida xodimlarning o‘qitilishi, ishlab chiqarish jarayonlarining qayta tashkil etilishi va texnologik nazorat mexanizmlarining joriy etilishi muhim ahamiyat kasb etadi.

Zamonaviy texnologiyalarni tatbiq etish korxonalarda ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish va raqamlashtirish imkonini beradi. Bu esa mahsulot sifatini barqaror saqlash, ishlab chiqarish vaqtini qisqartirish, energiya va xomashyo resurslarini tejash, shuningdek, ishlab chiqarishdagi nosozliklarni kamaytirishga yordam beradi. Shu bilan birga, texnologik yangilanish korxonaning raqobatbardoshligini oshiradi va yangi bozor imkoniyatlarini yaratadi.

Tatbiq etish jarayoni nafaqat texnologik jihatlarni, balki moliyaviy va strategik rejalashtirishni ham o‘z ichiga oladi. Korxonalar uchun yangi texnologiyalarni joriy etish dastlabki investitsiya talab qiladi, shu sababli investitsiya samaradorligi, texnologiyaning amortizatsiya muddati va ishlab chiqarish xarajatlarini optimallashtirish kabi omillar oldindan hisobga olinadi. Shu bilan birga, texnologik yangilanish korxonaning ichki resurslarini va mavjud ishlab chiqarish tizimini modernizatsiya qilishni ham talab qiladi.

Tadqiqot shuni ta’kidlaydiki, zamonaviy texnologik mashina va jihozlarni tatbiq etish jarayoni nafaqat ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, balki korxonaning barqaror rivojlanishini ta’minlash va global bozordagi raqobatbardoshlikni mustahkamlashga qaratilgan kompleks strategik yondashuvdir. Shu sababli, ushbu maqola texnologik yangilanish jarayonini, uning strategik va operatsion jihatlarini, korxonalarga tatbiq etish texnologiyasini va ishlab chiqarish samaradorligini oshirishning samarali yo‘llarini tahlil qilishga qaratilgan.

## Asosiy qism

Zamonaviy texnologik mashina va jihozlarni korxonalarga tatbiq etish jarayoni bir nechta asosiy bosqichlardan iborat bo‘lib, ular bir-birini to‘ldiradi va ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Birinchi navbatda, texnologik jihozlar va mashinalarni tanlash jarayoni muhim ahamiyatga ega. Tanlangan texnologiya korxonaning ishlab chiqarish profili, ishlab chiqariladigan mahsulot turi, mavjud resurslar va xodimlarning malakasiga mos bo‘lishi kerak. Shu bilan birga, yangi texnologiyalarni tanlash jarayonida ishlab chiqarish jarayonlarining samaradorligi, energiya resurslaridan foydalanish samaradorligi va texnik xizmat ko‘rsatish qulayligi hisobga olinadi.

Tatbiq etish jarayonida korxona xodimlarining malakasini oshirish, yangi texnologiyalar bilan ishlash bo‘yicha treninglar o‘tkazish, ishlab chiqarish jarayonlarini qayta tashkil etish va texnologik nazorat tizimlarini joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu chora-tadbirlar ishlab chiqarish jarayonlarining uzluksizligini ta’minlash, texnologik nosozliklarni kamaytirish va mahsulot sifatini barqaror ushlab turish imkonini beradi. Xodimlar malakasini oshirish nafaqat yangi texnologiyalarni samarali tatbiq etishga yordam beradi, balki korxona ichida innovatsion fikrlash va ijodiy yondashuvlarni rivojlantirishga ham hissa qo‘shadi.

Texnologik yangilanish jarayoni ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish va raqamlashtirishga yo‘naltiriladi. Avtomatlashtirilgan tizimlar mahsulot ishlab chiqarish vaqtini qisqartiradi, xomashyo va energiya resurslaridan samarali foydalanishni ta’minlaydi hamda inson omilidan kelib chiqadigan xatoliklarni kamaytiradi. Raqamli monitoring tizimlari ishlab chiqarish jarayonini real vaqtda kuzatish, texnik nosozliklarni aniqlash va texnologik parametrlarni optimallashtirish imkonini beradi. Shu tarzda, korxona ishlab chiqarish samaradorligini oshirib, mahsulot sifatini yanada yuqori darajada ushlab turadi.

Moliyaviy jihatlarni hisobga olish tatbiq etish jarayonining ajralmas qismidir. Yangi texnologiyalarni joriy etish dastlabki katta investitsiyani talab qiladi, shuning uchun investitsiya samaradorligi, amortizatsiya muddati, ishlab chiqarish xarajatlari va foyda ko‘rsatkichlari oldindan tahlil qilinadi. Shu bilan birga, korxona ichki resurslarini optimallashtirish, mavjud ishlab chiqarish tizimini modernizatsiya qilish va yangi texnologiyalarning samarali ishlashini ta’minlash muhim ahamiyat kasb etadi. Strategik rejalashtirish orqali yangi texnologiyalarni bosqichma-bosqich tatbiq etish korxona moliyaviy barqarorligini saqlash va ishlab chiqarish jarayonlarini uzluksiz amalga oshirish imkonini beradi.

Tatbiq etish jarayonida texnologik jihozlarni integratsiyalash va ishlab chiqarish liniyalarini moslashtirish, ishlab chiqarish jarayonlarining samaradorligini oshirish hamda xodimlar va texnik xizmat ko‘rsatish jamoasini optimallashtirish zarur. Shu bilan birga, yangi texnologiyalarni joriy etish korxona raqobatbardoshligini oshirish, mahsulot sifatini yaxshilash va yangi bozor imkoniyatlarini yaratishda hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Innovatsion texnologiyalar, avtomatlashtirilgan tizimlar va raqamli monitoring orqali ishlab chiqarish jarayoni barqaror, tejamkor va sifatli bo‘ladi.

Tatbiq etish jarayonida resurslarni tejash va ekologik jihatlarni hisobga olish ham muhim hisoblanadi. Energiya va xomashyo resurslaridan oqilona foydalanish, chiqindilarni kamaytirish va ishlab chiqarishning ekologik xavfsizligini ta’minlash korxonaning barqaror rivojlanishiga hissa qo‘shadi. Shu bilan birga, texnologik jihozlar va mashinalarning samarali ishlashini ta’minlash, texnik xizmat ko‘rsatish tizimini joriy etish va ishlab chiqarish jarayonini doimiy optimallashtirish orqali ishlab chiqarish jarayonlari barqaror va xavfsiz bo‘ladi.

Umuman olganda, zamonaviy texnologik mashina va jihozlarni korxonaga tatbiq etish jarayoni ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, mahsulot sifatini yaxshilash, resurslarni tejash, xodimlar malakasini oshirish va korxonaning global bozordagi raqobatbardoshligini ta’minlashga xizmat qiladi. Shu sababli, korxonalarda texnologik yangilanishni tizimli rejalashtirish, strategik va moliyaviy jihatlarni hisobga olish hamda xodimlarni tayyorlash kompleks yondashuv asosida amalga oshiriladi.

**Xulosa**

Zamonaviy texnologik mashina va jihozlarni korxonaga tatbiq etish jarayoni ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, mahsulot sifatini yaxshilash, resurslardan oqilona foydalanish va korxonaning raqobatbardoshligini mustahkamlashda muhim rol o‘ynaydi. Tatbiq etish jarayoni texnologik jihozlarni tanlash, ishlab chiqarish jarayonlariga integratsiyalash, xodimlarni o‘qitish, texnik xizmat ko‘rsatish va ishlab chiqarish liniyalarini optimallashtirishni o‘z ichiga oladi. Shu bilan birga, moliyaviy rejalashtirish va investitsiya samaradorligini hisobga olish korxonaning barqaror faoliyatini ta’minlaydi.

Texnologik yangilanish ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish va raqamlashtirish imkonini beradi, bu esa mahsulot sifatini uzluksiz saqlash, ishlab chiqarish vaqtini qisqartirish va xatoliklarni kamaytirishga yordam beradi. Innovatsion yondashuvlar va tizimli parvarish orqali texnologik jihozlarning samarali ishlashi ta’minlanadi va korxona barqaror rivojlanadi.

Tatbiq etish jarayoni shuningdek, ekologik jihatlarni hisobga olishni talab qiladi. Energiya va xomashyo resurslarini samarali ishlatish, chiqindilarni kamaytirish va ishlab chiqarishning ekologik xavfsizligini ta’minlash korxonaning uzoq muddatli barqarorligini mustahkamlashga yordam beradi. Shu yo‘l bilan, zamonaviy texnologik mashina va jihozlarni tatbiq etish korxonaning samarali, xavfsiz va raqobatbardosh ishlab chiqarish tizimini yaratishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, texnologik yangilanishlarni tizimli va strategik yondashuv asosida joriy etish korxonaning ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish, mahsulot sifatini oshirish, xodimlar malakasini rivojlantirish va global bozordagi raqobatbardoshlikni mustahkamlash imkonini beradi. Shu sababli, zamonaviy texnologik mashina va jihozlarni korxonaga tatbiq etish jarayoni nafaqat ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, balki barqaror rivojlanish va strategik raqobatbardoshlikni ta’minlashda muhim vosita hisoblanadi.

**Foydalanilgan adabiyotlar**

1) Мухитдинов, Шухрат Зиявитдинович. "Тадбиркорлик субъектларида хатарларни бошқаришнинг назарий-услубий асослари." *Scientific progress* 1.6 (2021): 939-943.
2) Mukhitdinov, S. Z. "COVID-19 PANDEMIA IN UZBEKISTAN AGRICULTURE AND ITS IMPACT ON THE SUPPLY CHAIN." *Journal of Central Asian Social Studies* 2.01 (2021): 177-183.
3) Мухитдинов, Ш. З. "Пути совершенствования механизмов эффективного управления многопрофильными фермерскими хозяйствами в Узбекистане." *Формирование инновационной экономики будущего*. 2019.
4) Ziyavitdinovich, Muxitdinov Shuhrat. "Risk Management in the Business of the Manufacturer." *Journal of Advanced Zoology* 44 (2023).
5) Мухитдинов, Шухрат Зиявитдинович. "РОСТ ПРОИЗВОДСТВА НА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ И В ФЕРМЕРСКИХ ХОЗЯЙСТВАХ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН. ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ МЕХАНИЗМ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ АПК." *XLVII INTERNATIONAL*

*CORRESPONDENCE SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE" EUROPEAN RESEARCH: INNOVATION IN SCIENCE, EDUCATION AND TECHNOLOGY"*. 2018.

6) Muxitdinov, Shuhrat Z., et al. "Theoretical Basis of Risk Management in Manufacturing Enterprises." *Sustainable Development Risks and Risk Management: A Systemic View from the Positions of Economics and Law*. Cham: Springer International Publishing, 2023. 403-405.
7) Мухитдинов, Шухрат. "ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ РИСКОВ И УПРАВЛЕНИЕ ИХ НА ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ." *Экономическое развитие и анализ* 1.2 (2023): 192-199.
8) Ziyavitdinovich, Muxitdinov Shuhrat, et al. "Covid-19 Pandemia in Uzbekistan Agriculture and its Impact on the Supply Chain." *Alinteri Journal of Agriculture Sciences* 36.1 (2021).
9) Muxitdinov, Shuxrat. "Kichik biznesni innovatsion rivojlantirish strategiyasi." *MUHANDISLIK VA IQTISODIYOT* 3.9 (2025).
10) Ziyavitdinovich, Mukhitdinov Shuhrat. "Main Directions and Development Prospects of Risk Management in Manufacturing Enterprises." *Central Asian Journal of Innovations on Tourism Management and Finance* 6.3 (2025): 898-904.
11) Muxitdinov, Shuhrat. "Ishlab chiqarish korxonalarida risklarni boshqarishning asosiy yo ‘nalishlari va rivojlanish istiqbollari." *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT* 3.3 (2025).
12) Muxitdinov, Shuxrat. "Results of econometric modeling of management in multifunctional farms." *American Institute of Physics Conference Series*. Vol. 2789. No. 1. 2023.
13) Muxitdinov, Shuxrat. "MAIN CHARACTERISTICS OF THE RISK MANAGEMENT MECHANISM IN MANUFACTURING ENTERPRISES." *Scientific and Technical Journal of Namangan Institute of Engineering and Technology* 8.1 (2023): 259-262.
14) Muxitdinov, PhD Sh Z., and Shomurodova Maxliyo G‘ulomjonovna. "The Importance of Foreign Investments in the Development of the Country's Economy." *World Bulletin of Social Sciences* 17: 122-125.
15) Abdukhamidovich, Nasritdinov Akhmadzhon, Muhabbat Davlatova Urmanovna, and Numonov Otabek Urmonovich. "Strip Till Age of Soil for Deuteric Sowing (Second Crop)." *International Journal on Orange Technologies* 3.4 (2023): 71-74.
16) Yusupova, Makhpuza, Shakhnoza Irisova, and Otabek Numonov. "Biology Of Pomegranate Pests, Control Measures And First Aid In Case Of Pesticide Poisoning." *BIO Web of Conferences*. Vol. 82. EDP Sciences, 2024.
17) Юсупова, М. Н., and О. У. Нумонов. "ЗАЩИТА ТУТОВОГО ДЕРЕВА ОТ ВРЕДИТЕЛЕЙ." *Экономика и социум* 6-1 (121) (2024): 1500-1503.
18) Abdukhamidovich, Nasritdinov Akhmadzhon, and Numonov Otagek Urmonovich. "The Results of Theoretical Studies of the Chisel Cultivator Rack Frontal Surface Shape." *Annals of the Romanian Society for Cell Biology* 25.4 (2021): 5930-5938.
19) Urmonovich, Numonov Otabek. "MANGOSTEEN NUTRITIONAL PRICE AND FUNCTIONAL PROPERTIES." *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ* 14.5 (2023): 3-5.
20) Rashidovna, Melanova Nazira, and Numonov Otabek Urmonovich. "Comparative Characteristics of the Leaving of Glutathione From Cells of Different Types." *International Journal on Orange Technologies* 2.10: 79-82.